1873. V. évfolyam. 188. szám. Szombat, szeptember 27.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-haz földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Mi az a „pressio?“

⊙) Magyarország miniszterelnöke nagy szót mondott ki akkor, midőn a Pesten a bankügyben tartott népgyülés küldöttségének, tán elég büszkeséggel s tán elég gunnyal tudtára adni kivánta, hogy „a mit az ország érdekének megfelelőleg teendőnek vél, megtette és megteendi a népgyülések pressiója nélkülis.“

E nyilatkozatnak oly nagy fontosságot kell tulajdonitanunk, kivált miniszterelnök szájából hallva azt, hogy valóban megérdemli megvizsgálnunk: vajon mi hát az, mit a kormányelnök ur önmagától, tehát nyomás, pressio nélkül az ország érdekében tett?

Távol legyen, hogy hosszu litániában elsoroljuk ujra, amit már annyiszor elbeszéltünk, hogy mióta a jelen kormányelnök és kormánytársai vezetik az ország ügyeit, semmi reformot nem látunk valósitva az ország javára, sőt az ország — befolyásukkal vagy a nélkül, tehetlenségök következtében, vagy tétlenségök miatt — azt most ne vizsgáljuk, csak annyi áll, hogy az ország a nyomor felé mind közelebb nyomult.

Ez állapot tehát az, amiről azt állitja a kormányelnök ur, hogy megtette az ország érdekében, amit jónak látott tenni?

A népgyülések ezen dicsőséges kormányzat ideje alatt nem igen háborgatták; tehetett tehát a népgyülések pressiója, nyomása nélkül.

És mi az eredmény a multban? Semmi!

S a multból mi áll biztositékul a jövőre?

Épen semmi!...

Ugy látjuk, hogy a mi mostani kormányunk sem a népgyülések pressiója nélkül, sem a közvélemény nyomása alatt semmi javitást, a jólét megalapitására semmi nagyszerüt nem tett, — és hiszszük, nem is fog tenni semmit.

A magyar társadalmi élet nem nyert általa lendületet; sem nyelvünk, sem nemzeti öltözetünk s egyéb sajátságos viszonyaink nem alakultak át alatta nemzeti irányban.

Az alkotmányosság, az önkormányzat biztositékai nem erősödtek támogatása által.

Nemzetgazdászati viszonyaink nem fejlődtek általa.

A politikai szabadság zászlója egy fokkal sem emelkedett közbejöttével.

Pénzügyi állapotunk csak romlott.

Igazságszolgáltatásunk gyorsaságban s olcsóságban nem tettek előhaladást!

Pedig a népgyülések nyomását eddigelé nem érezte.

Fájdalom, hogy nem volt érzéke, a nemzeti génius ösztönének lüktetésétől fogadni el befolyást, nyomást, pressiót!...

Ellenben örökös pressió alatt állott és áll kormányunk ellenkező irányban!

A nemzet függetlenségétől való irtózás; pénzügyi önállóságunk hiánya; nemzeti hadseregünk nemléte; honvédségünk elhanyagoltatása, sőt hátráló irányba szoritatása; és épen bankkérdésünk huza-vonása:

Mind oly pressio következménye, mely népgyülések nélkül és a meghamisitatlan közvélemény ellenére gyakorolta hatalmát kormányunkra!

E pressio, e nyomás — igaz — nem a néptől jön; nem is Budapestről, sem nem az országból veszi eredetét.

Hanem Bécs felől szivárgó forrásból táplálkozik.

Ha valamit kellene tenni az osztrák érdekek ellenére magyar nemzeti érdekből; ha valamit nem kellene tenni magyar nemzeti szempontból: kormányunk cselekvési irányát Bécs intéző köreinek politikája vezeti, kormányozza.

S Magyarország — akár van népgyülése, akár nincs — szenved az osztrák érdekek pressioja miatt!...

Ez az a pressio, a mit mi kárhoztatunk.

Az idegen érdekek pressioja — fájdalom! — elnyomja a nemzeti közvélemény kiáltó szavát!

— **A balközép helyzete** czimmel a B.-Gyarmaton megjelenő „Ipoly“ ellenzéki heti lap vezérczikket hoz, melyben tökéletesen az általunk elfoglalt politikai álláspontra helyezkedett, s a lapunkban pártunkról Constans által kifejtett nézeteket szóról szóra magáévá tette.

— **A főváros szervezése** kérdésével kapcsolatban sok minden kerül szőnyegre; a Napló a mellett kerteskedik, hogy Ráth Károly legyen polgármester. — A rendőrséget a fővárosban csak ujévkor venné kezéhez az állam, s a személyzet 800 tagra van tervezve; ennek felszerelési költsége 1 millióra rug. — A virilis képviselőjelöltek közé az ellenzékből, mint jeleztük, aránytalanul csekély szám vétetett fel, ezt mi helytelenitők, s az ellen tiltakozánk, de ugy látszik, hogy az a nérsor a két párt közös megállapodása folytán jött létre, mert a „Hon“ és „Ellenőr“ e tárgyról hallgatnak, s igy abba bele nyugodni látszanak. Csak nem a fuzió szele fuj talán már?

— **Ghyczy és Tisza Kálmán** — az „Ellenőr“ szerint tegnapelőtt Budapestre érkeztek.

— **Kerkápoly** oly dolgokat mivoltet közzegeivel az országban, a melyek csakugyan felháborithják az ember vérét. Ujabban Győrből halljuk a panaszt, hogy a szegény embernek — a tél kezdetén — az utósó darab ruháját is elviszik az adóért. Igy van ez országszerte. Elismerjük, hogy az adót fizetni kell. De ha nincs miből?! A kormány rosz gazdálkodásá ért most lakoljon a szegény ember!

— **Királyné ő felsége** — legujabb hir szerint októberben Gödöllőben fog időzni, sőt tán azután is huzamosb ideig.

— **Három királyi kézirat** jelent meg a hiv. lap tegnapi számában; kettő a határőrvidék polgárositása körül érdemeket szerzett egyének kitüntetéseit sorolja el, s ezek elseje miniszteri ellenjegyzés nélkül látott napvilágot, azon záradékkal, hogy „mindezekről a közös hadügyminisztert is tudósitom.“ A harmadik kir. kézirat igy hangzik: Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére az országos statistikai hivatalnál Bilcz Albert titkár felmentése mellett Kollerffy Mihály miniszteri fogalmazót miniszteri titkárrá kinevezem, és Mattyók Bencze fogalmazó-gyakornokat a miniszteri fogalmazói czimet adományozom. Kelt Raiczna, 1873. szeptember hó 13. Ferencz József, s. k. Gr. Zichy József, s. k.

— **A fővárosi** képviselőválasztásokban az ellenzék Ferencz, József és Terézváros kivételével nem vesz részt.

— **A magyar gőzhajótársulat** tizenötös bizottsága három osztályra oszlott. A bizottság eszközli ezután a pénzbeszerzést.

— **A vaskapunál** okt. 1-én kezdődnek meg a munkálatok, Magyarország és Ausztria mintegy 30,000 ftot ad e czélra; a porta is nyujt segélyt, a Dunafejedelemségek pedig felszólittatnak, hogy járuljanak a munka költségeihez.

— **Horvátország** valpói választókerületében dr. Spon képviselővé választatott.

Bizonyitványok.

A minapában egy debreczeni külvárosi lakos e lap hasábjain meggyőzött engem afelől, hogy az ember azáltal, hogy beteg, jártasságot szerez magának az orvosi tudományokban. Megállapitotta betegségét, megnevezte azon gyógyszereket, melyektől meggyógyult, a nélkül, hogy valaki, p. én kételkedtem volna afelől, hogy ő mindezt nem a legjobban tudja.

Most pedig L. A. n.-létai sebész ur egy ujabb találmánynyal áll elő. A községek előljárói által biráltatja meg bizonyos betegségek gyógyitási eredményét. Én — bocsánat az előlt járóságoktól! — meg se néztem ez iratokat, csak a 182. sz. „Debreczen“-ből tudom létezésüket. S ezt 1-ször azért tettem, mivel semmiféle előljáróságot betegség felismerésében, vagy valamely gyógykezelés sikeres, vagy sikertelen voltának megitélésében illetékesnek nem tarthatok. *) 2 szor pedig azért, mert L. A. sebész urnak nem azt kellett volna felmutatni, hogy voltak-e sikeres gyógyitásai, vagy nem? Ez a lehetőség határain belől áll. Hanem, ha már ilyes szándéka volt, azt kellett volna bebizonyittatni, a mit tétel gyanánt felállitott, hogy „kolerában meghalni nem lehet.“ De az ily dolgokra még nincs pecsét nyomó sem spanyolviasz.

Más tekintetben is roszul beszélt L. A. sebész ur a legközelebbi alkalommal. Midőn a kolera szinpadán először fellépett, azt nyilvánitotta, hogy az általa ajánlott módszer egyedül biztos a nevezett betegség ellen. Később azon ellenvetésre, hogy módszerével a kolera első rohamát visszaverni nem lehet, azt felelé, hogy a legelső teendőket az orvos belátására bizza. Bizony, legjobb is azt arra bizni, a ki belelát a dologba. Mert L. A. sebész ur ugyan azt se tudja, hogy mit tud a koleráról? Lázról beszél e betegségnél, pedig ott egy szikra láz sincs. A ki lázas beteg s 24 gran kinint kap az első napra, a gyógyszerelés alatt egész sebdet ehetik s mezelyenkint óbort issozhat; az nem kolerás, hanem — hideglelős, még pedig jó gyomru. Ezen kis különbség tudatában irhatta L. A. sebész ur azt, hogy „ha ugyan a magas (debreczeni?) orvosi kar más kolerát nem ismer.“ — A sejtelem nem csal, mert itt más kolerát ismerünk.

Végül, minthogy tanulni csakugyan nem szégyen, ajánlom L. A. sebész urnak a közéletben okvetlenül szükséges fogalmak megszerzését. Például tanulja meg azt, hogy mikor valami téves, vagy badar beszédet helyreigazitnak, az nem — rágalom.

Dr. Z. D.**)

*) De az eredményt megitélheti Szerk.

**) Azon tisztelt vidéki uraknak — kik hozzám L. A. sebész ur legutóbbi hirlapi szereplése óta tudósitásokat küldeni sziveskedtek — nyilvánosan köszönetet mondok, engedelmet kérve, hogy a vélem közlötteket ezuttal fel nem használtam. Dr. Z. D.

Külföld.

Szept. 27. 1873.

⌗) Az olasz király tiszteletére napirenden vannak az ünnepélyességek Berlinben. Viktor Emánuel t a nép, valahányszor sétakocsizást tesz, mindig lelkes éljenzéssel fogadja. Tegnapelőtt az uj királyi palotában, ballett-előadás volt, melyre csak kevesen kaptak meghivást. A „lovagias olasz“ nagyon szeret az ily előadásokon gyönyörködni. Bismarck herczeg mindez ideig nem érkezett még Berlinbe, mely körülményből sokan rosszszat jósolnak. Viktor Emánuel ma (27-én) szándékozott Berlinből elutazni; de elutazása hirét még nem hozta meg a távirdai sodrony. — A porosz országgyülésre az uj követválasztások októberben fognak történni, miután az országgyülés november hó elején kezdi meg ülésezését.

Franczia országban a fuzié ismét egy lépéssel előbbre haladt. Szerdán este nagy pártértekezlet volt Decazes-nál, mely „emelkedett“ hangulatban folyt le. Mac-Mahon elnöknek ama nyilatkozata, hogy hatalmának, illetve elnökségi idejének meghosszabbitását, mit neki fölajánltak, nem óhajtja s nem kivánja a provizórium megszüntetését, csak növelhette a royalisták bátorságát s ugy tekintik a dolgot, mintha a bonapartisták „józanabb“ része már egyesült volna velök. Pedig ugy látszik, hogy ez egyesülés csak terveiket fogja megbuktatni. — A „Soir“ czimü lap, mely Thiers szellemében volt szerkesztve eddig, a hét elején átpártolt a royalista táborba. A volt szerkesztőség, melynek minden tagja, Pessard Hektor szerkesztése mellett, világhirre tett szert, bucsut vesz az olvasóktól s visszalép. A Thiers-párt igy megbukottnak tekinthető.

A spanyolországi karlista háboru még nem ért véget s hihető, hogy még egy év leteltével sem lesz rábirható Don Karlosz, hogy trónkövetelőiről lemondjon. A harcz mind a kormányra, mind pedig a karlistákra egyformán kedvezőtlen. Ma elfoglalnak egy várost, holnap az ellenség kiüzi onnét. A londoni karlista bureau folyton segélyezi Don Karlosz seregeit. A hol a pénz, — ott a hatalom! Ezért győzhetetlenek a karlisták.

Amerikában a pénzválság mind veszélyesbb alakot ölt. A legtekintélyesebb new-yorki házak beszüntették a fizetéseket, minek következtében a velök összeköttetésben állott londoni pénzpiacz is sokat szenvedett. Magának a kormánynak érdeke is veszélyeztetve s Grant elnök mindent elkövet, hogy a helyzeten segitsen. A senatus elhatározta, hogy a legtöbbet szenvedett kereskedőknek kölcsönt nyit az állampénztárból, kellő biztositék mellett s hogy ezt eszközölni képes legyen, az egész államvagyont kész folyóvá tenni.

Irodalom.

— A Teleki-könyvtár ügye élénk és heves felszólalásra adott okot. Mint tudjuk, gr. Teleki Sámuel Marosvásárhelyt egykor a hires és gazdag könyvtárát végrendeletileg a nemzet közmüvelődési czéljaira hagyományozta. S most az emelkedett lelkü gróf unokája, ugyancsak Teleki Sámuel ama könyvtárt magán vagyonaként telekkönyvileg bekebleztette. Az elkorcsosodott unoka tiszteletlenséget követett el a nagyapa végrendeletének szentsége ellen; bünt követett el a könyvtár örökőse a nemzet ellen. E kettős bünt szenvedélyes, de jogosult hangon ostorozza Szava Farkas.

Mi is hiszszük, hogy a dolog nem marad annyiban. A kormány figyelmébe ajánljuk ez ügyet. A nemzet birtokát nem szabad egyes barbárok önkényére bizni. A végrendelet szentségének megőrzése felett pedig őrködni kell a törvénynek. S végre bünhődjön érdeme szerint, a ki e kettős vétket elkövette.

— A Kisfaludi-társaság a szün idő után e hó 24-kén tartá első ülését. Előadást Gerguss Ágost tartott „Lear király őrültségéről.“

Az ülés alatt Dalmady Győző jelentett be 3 költeményt: „A templom és a gyár.“ „A távolból.“ és „A koldus,“ melyeket fel is olvasott a közönség tetszése között.

Ezután a mult gyülés jegyzőkönyve olvastatott fel s a folyó tárgyak kerültek napirendre. Szigligeti Ede „A dráma és válfajai“ czimü nagyobb tanulmányt nyujt be kiadás végett. Birálóul Gyulai Pál kéretett fel. Kiadásra beküldettek még dr. Seidl Páltól „Nimród“ és Rápolti Károlytól „Kezdet titkai,“ Birálókul Szász Károly, Tóth Kálmán, Tárkányi Béla és Berczik Árpád neveztettek ki. — Török Elemér Huszról 200 frtal alapitó lett, Töltényi Miklós Aradról a társulat nak 100 frtot hagyott. Horváth Döme Horn Ferencznek Shakespeareről irt tanulmányát ajánlotta fel a társaságnak. Ujfalvi párisi tanár a magyar költészetről irt munkáját, a szabadkai gymasium önképző köre évkönyvét küldötte be a könyvtárnak.

Bartalus István irott levelében jelenti a Kisfaludy-társaságnak, hogy a népdalok gyüjteménye nagyon roszul kel, azonban ő a második kötetet is sajtó alá bocsátotta s czen vállalatra 200 forint segélyezést kér. Gyulai kimutatván, hogy e fontos vállalat jövedelemre nem számithat, s tovább is kellend segélyezni, inditványozza, hogy a szerző az akadémiát is keresse fel segélyezés végett. Vadnai inditványa a segély elvileg elfogadtatik; a kivitel a gazdasági bizottmány határozatától tétetik függővé. — Gyulai Alquist finn tudós nevében kér egy példányt Frithiof mondájának magyar forditásából. A titkár megbizatik az elküldéssel. Ezzel az ügyek befejeztettek.

Vidéki élet.

Nyiregyháza, szept. 24.

Ha van város, melyre elmondhatni, hogy mint phönix-madár, hamvaiból ujjászületve feltámad, ugy bizonyára Nyiregyháza azok közé tartozik. Ha most egy idegen, ki csak, hogy sokat ne mondjak, 6—8 évvel ezelőtt volt itt és most idejő, nem ösmerne reá, a szép városháza, tulajdonképen törvényszéki helyisége, esinosabbnál esinosabb magánépületei meglehetős jó átjárói sat. mind e mellett szólanak, igaz, hogy sok, igen sok van még itt igazitani és tenni való!

Az uteczák planirozása, a csaknem állandositott vizmedenczék, gödrök betöltése égető szükség, de ezekre nézve némileg az a vigasztaló, (!) hogy nemcsak Szabolcsmegye fővárosában, de Magyarország fővárosában is van nem egy ily halastó, de legvigasztalóbb és egészen megnyugtató, hogy városunk élén oly egyének vannak, kiket ügybuzgalmukról és ernyedetlen szorgalmukról annyira ismerünk, hogy feltétlenül megbizhatunk bennök.

Csak aztán ne lankadjanak.

Valamit a Nyiregyháza és csapi északkeleti vasut szárnyvonaláról. A mult országgyülésen, midőn eme szárnyvonalra nézve az engedélyt tárgyalták, egyik képviselő azt elvetendőnek inditványozá, ezen vidéket pusztának, ipar- és kereskedelmet nem üzőnek nevezte és ugy festi, hogy bizonyos kára lesz a vállalkozóknak; bizony ama képviselőnek sajnos, de egyrészt igaza volt; abban ugyanis, hogy ezen vidék pusztá és nem kereskedelmet üző, csalódott, mert a tapasztalás bizonyitja, hogy aránylag nagyobb kereskedelmet üző város, mint épen eme vonalnak központja, Nyiregyháza, aligha van; de a második részben, hogy a vállalatnak kára lesz, abban igaza volt. Legalább azt hiszi a figyelmes szemlélő, midőn a vonatot, mely naponta egyszer közlekedik, — megérkezni látja; s leszáll arról 12—18 utas rendes időben, sőt volt eset rá, hogy itt 2 utas szállott ki.

Meglehet, hogy ama vidék népe nincs még hozzá szokva eme közlekedési nemhez, meglehet más oka is van, de én ugyhiszem, hogy igy kis idő eltelte után jobban ki fogja magát fizetni.

S. M.

UJDONSÁGOK.

*** Az előfizetési dijakat kérjük még e hó végéig beküldeni; mert fölösleges példányokat nem nyomatunk; s a késedelem miatt előállható hiányokért felelősséget nem vállalhatunk.**

* **A városi reáliskola** tanszékeire még folytonosan érkeznek be a pályázatok; a tanárválasztó bizottságnak nem könnyü feladat lesz a legjobbakat kiválogatni.

* **Az egyesült magyar gőzhajózási társulat** ujonan kibocsátandó 100. ftos részvényeire, a városi tanács s ennek folytán Simonffy Imre főkapitányunk által megindittattak az aláirások. Azt hiszszük, hogy pénzintézeteink, s tehetősebb polgáraink igyekezni fognak egyik legnagyobb magyar vállalatunk megmentéséhez részvényaláirásaikkal járulni.

* **Révész Imre** „Magyar prot. egyházi és iskolai Figyelmező“-jének októberi füzete megjelent. Első czikke dr. Heiszler Józseftől „az immanenezia tanának folytatása.“ Ivánka S. hazai képezdéinkről értekezik. Tiszántuli név alatt valaki történelmi adalékokat közöl azon kérdés megfejtéséhez, hogy milyen értékü lehetett a magyar ref. egyház generálkonventje 1848 előtt? Ebben Kovács Albert pesti ref. hittanárnak egy történelmi baklövése derittetik fel. A tárcza s a többi rovat most is érdekes, s tartalmasan van összeállitva.

* **A Szombathy-Vörösmarthy-emlék** tetején levő urnára a következő, sokat mondó

TÁRCZA.

SZÜLETÉS ÉS MÜVELTSÉG

Regény négy kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Negyedik rész.

(Folytatás)

Azon pillanatban, midőn Gabriella a levelet össze akarta hajtani, a tanuló szoba ajtaja felnyilt s Ernfrid lépett be.

Ez hozzá ment, s szokatlan hévvel mondá:

— Ön azon megjegyzést, melyet szemben Levitain orvos látogatásával tettem, illetlennek találta; hanem jelenleg én volnék jogositva megmondani önnek, hogy ön és azon algiri fiatal zsidó közötti levelezés teljesen nem illő.

— Gróf ur, mondá Gabriella és hirtelen felállott, kérem, ne heveskedjék!

Az ifju leány arczán sötét pir égett.

— Kisasszony, kiáltá Ernfrid minden meggondolás nélkül, én a legnagyobb mértékben botrányosnak tartom, hogy egy férfi levas hirnököt küld levéllel leányom nevelőnőjéhez, s a mi több, ez még felel reá, a nélkül, hogy egy ily tett kárhozathatóságát meggondolná. Tökéletesen elégnek látszik nekem azon gyalázat, hogy Levitain őrnagy bátorkodott házamba belépni. Nem is vagyok hajlandó eltürni, hogy ön ily leplezetlenül üzi vele szerelmes kalandjait. Az erkölcs és magaviselet mocsoktalanságát követelem attól, a kinek ebben példát kell mutatnia leányom előtt.

— Eldon gróf, ön átlépi az illem határait, mondá Gabriella, a haragtól reszkető hangon, mialatt Ernfrid előtt elment, és a csengő húzót meghuzva, folytatá:

— Miután jogosultnak tartja magát azt elmondani, a mit most megengedett magának, most kérem meggondolni azon lovagiasságot, hogy igaztalanul megsértett egy nőt.

Gabriella felemelte fejét; szemei szikráztak, midőn Ernfridre nézett.

Az ajtóban egy inas jelent meg. Gabriella átnyujtá a levelet, s tiszta csengő hangon mondá:

— Adja át e levelet Levitain őrnagy küldöttjének.

Az inas eltávozott.

— Mit gondol, mily véleménye van e kamasznak az ön és az őrnagy közti levelezésről. Lehet-e más, mint egyetlen következtetést vonni abból? kérdé Ernfrid.

— Azt gondolom gróf ur, hogy beszélgetésünk sokkal tovább tartott, és az inasnak valóban sokkal több oka van az ön jelenlétén csodálkozni, mint azon, hogy egy földim pársort irt, a melyre én feleltem.

Gabriella elhagyá a szobát, s a terembe ment.

— Kitől volt azon levél? kérdé Lilia.

— Levitain őrnagytól, viszonzá Gabriella.

— Tehát régebben ösmeri? kérdé ujra a grófnő.

— Óh igen. Az orvos és őrnagygyal oly körülmények közt ösmerkedtem meg, hogy egész életemben hálával tartozom nekik.

— Ha nem titok, közölje velem, mint ösmerkedett meg, mondá Frigga. Moulin kisasszony nem sejti, mennyire érdeklődöm minden iránt, a mi a Levitain névre vonatkozik, és a Moulin nevet viseli. Az utóbbi sok évvel ezelőtt hangzott fülembe, s egyszersmind lelkembe is bevéste magát. Levitain Elias bankárral csak azért ösmerkedtem meg, hogy tudomást szerezzek egy oly nevü egyénről.

— Örömömre szolgál közölni a viszonyt, mely köztem és a Levitain család közt fentáll, válaszolt Gabriella.

A boszuság és kedvetlenség minden nyoma, mely Gabriella arczán visszatükrödzött, midőn belépett, most eltünt, s ő azt, mit az olvasó már tud, azon érdekes és szellemdus módon mondta el, mely előadási modorán feltünt mindenkor.

Megindító módon irta le anyját, a szegénységet, melybe jutottak, s a segélyt, mely Levitain orvos-keze által küldetett.

Megemlitette, mily üres volt minden, mikor Levitain orvos eltávozott. Beszélt azon barátságról és jóakaratról, melyet a zsidó Izraliéri családnál talált, s hogy végül egy levélből, melyet Ábrahám egyik tanitványához, Izraliéri Judithoz irt, megismerte a kéziratot, s igy az 1000 frank ösmeretlen adományozójának nyomára jött.

Ezután felemlitette, mint ösmerkedett meg anyjával, Ábrahám de Maillé marquisnál, és lett később Gabriella tanitványa.

— Hogy Párisban nyomorban nem haltunk el, azt Levitain Izmaelnek és Ábrahám-nak köszönthetjük, és azt kérdem, — végzé be szavait — lehetséges-é elfeledni vagy nem szeretni azon embereket, kik ily sok nagylelküséget tanusitottak?

— Lehetetlen, mondá Frigga. Annak, ki az emberszeretet ily vonásait eltudná feledni, szivnélküli lénynek kellene lennie.

— De még ez nem elég, kezdé ujra Gabriella. Midőn de Maillé marquisnő és Arthur gróf rábeszéltek, hogy Eldon gróf házánál a nevelői állást elfoglaljam s én anyámmal és nővéremmel Svédhonba átjöttem, Levitain orvos és családja voltak azok, kik a legbensőbb jósággal fogadtak. Ha rágondolok, mit tett velünk, ugy tetszik, mintha soha sem lennék képes eléggé háladatos lenni.

— Stokholmi tartózkodása alatt a zsidó családnál élt? kérdé Arthur.

— Igen gróf ur, s ritkán találtam oly valódi müveltségü embereket, mint a Levitain család tagjai.

— De mikor én Párisban voltam, folytatá Arthur, a bankárt mint vakbuzgó s türelmetlen egyént irták le előttem.

(Folyt. következik.)

pár sor van irva: „Nem hamvakat jelöl, de tetteket beszél.“ Az emlék már egészen kész, s ott díszlik a nyugoti emlékkert nyugoti oldalán.

* **Megkaptuk** a szatmárnémeti ref. gymnázium értesitőjét az 1872/3-ik tanévről; szerkeszté Becsek Sándor ez évi igazgatónár. Volt a hat osztályu gymnáziumnak hat rendes és négy rendkivüli tanára. — Tanulók száma 195.

* **Özvegy Beregszászi Pálné**, szül. Palotay Betrra, a jótékonyságáról ismeretes s köztiszteletben állott derék magyar hölgy nincs többé. Hosszasabb betegeskedése következtében tegnap délutan meghalt. Temetése holnap délután lesz. Ugy halljuk, hogy végrendeletében tökb jótékony alapitványt tett. — Béke lengjen porai felett!

* **Tisza Kálmán** holnap, vasárnap a délutáni vonattal, mint halljuk, városunkba érkezik, s nehány napot itt tölt.

* **Szinhazunkban** holnap, vasárnap Tóth Kálmán eredeti drámája „Egy királyné“ adatik; hatfőn pedig egy szellemdus uj vigjáték: „Nem szabad a tüzzel játszani“, kerül szinre.

* **A kolera allása.** Debreczenben tegnapelőtt (szept. 25.) kolerában megbetegedett egy férfi, egy nő, együtt kettő; meggyógyult két férfi; meghalt két nő; továbbra is orvosi ápolás alatt négy férfi, három nő, összesen hét személy maradt. — Tegnap (szept. 26.) nem lett beteg, nem gyógyult és nem halt meg senki; gyógykezelés alatt az előbbi napról átjött hét beteg maradt.

* **Gyaszhir.** Dusóczki Pál közkedvességben álló orvosunk másfél éves fia, Károly jobblétre szenderült. Temetése holnap délelőtt 11 órakor lesz. A bánatos szüléket vigasztalja a közrészvét!

* **Templomba menetelre** mától fogva a harangozás reggel 8 órakor, délután két órakor tartatik a ref. templomok tornyaiban.

* **Gyaszjelentés.** Tegnap temettetett el özv. Tornay Ferenczné a „Konyári sóstó“ fáradhatatlan szorgalmas bérlőnéje, ki a nagy közönség szivélyes szolgálatában töltė egész életét. Ime közöljük gyászjelentését: Mély fájdalommal tudatjuk szeretett testvérem, illetőleg jó nagynénénknek özv. Tornay Ferenczné szül. Bauer Anna asszonynak rövid egy pár órai szenvedés után, folyó september 24-kén d. u. 5 órakor életének 54-dik évében, szélhüdés következtében történt gyászos kimultát. A boldogultnak földi részei, folyó hó 26-kán kádas-utcza elején levő saját házától, a róm. kath. egyház szertartása szerint, a szentannai sirkertbe fognak öröknyugalomra letétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó hó 27-kén azaz szombaton d. e. 9 órakor, a szentannai szentegyházban fog az egek Urának bemutattatni. Mely végtisztességtételre az elhunytnak rokonait, jó ismerőseit bánatos szivvel meghivjuk. Debreczen 1873. september 26. Az elhunytnak testvére: Bauer Mária, ennek gyermekei: Bauer János, Bauer Katalin.

* **Csapóutczáról** azon panaszt vesszük, hogy ott a csordáslak oly rosz állapotban van, hogy városi épület még ily siralmas sorsra nem jutott; kidült bedült az oldala, s ha tiz csepp eső esik, abból kilenez okvetlen behull a házba; innen van aztán, hogy a család beteg. Gazdáktól vettük e panaszt, s azok csodálkozva emlitik fel, hogy a közgyülés végzésének daczára sem épitik e lakot. Ajánljuk a tél kezdetén ez ügyet a hatóság illető közegének figyelmébe.

* **A nagytemplomi óramutató** roszul mutatván, levétetett, hogy semmit se mutasson. S a mutatóhiány mégis jelzi, mutatja, hogy ne kivánciskodjunk tudni: hányat ütött az óra? És pár hétig — türelemmel kell lennünk; mert az órát a toronyba vezető lépcsők elmozditása miatt igazitni nem lehet. Azalatt költői gondatlanság kényelempárnái közt heverészhetünk — ebben az inséges világban!

* **Nyilt köszönet.** A „debreczeni könyvnyomdászok“ könyvtára részére Körös Gyula, helybeli kereskedő által egy régi számtan ajándékoztatott, mely régisége és az által, hogy irva van, méltó a könyvtárban elhelyezésre. Fogadja adományozó az egylet nevében nyilvánitott hálás köszönetemet. Debreczen, szept. 26. 1873. Furman Lajos, könyvtárnok.

* **A juhvásár** pár nap óta tart. Annyi jószág tán sohasem lepte el a külvásár területét, mint most, azonban az inséges időnek kell felrónunk, hogy vevő aránylag kevés volt.

* **Naptárirodalom.** A „Franklin-társulat“ érdekes naptárgyüjteményt küldött be szerkesztőségünkhöz, melyek érdekes tartalmuk és csinos kiállításuknál fogva megérdemlik az ajánlást. Jelesen: Kossuth naptára, ára 25 kr; Protestáns uj képes naptár, ára 50 kr; Nevessünk, uj humoristikus naptár, ára 40 kr; Lidérez naptár, ára 60 kr; Képes naptár, ára 1 ft; Falusi gazda naptára, ára 80 kr; Borászati naptár, ára 80 kr; Nemzeti naptár, ára 20 kr; Naptári jegyzék könyvecske gazdák számára, ára 1 ft; Határidő naptár, ára 1 ft 20 kr. Megjelent ezenkivül „fali naptár 1874. évre“, ára 20 kr o. é. s „állandó konyhakerti fali naptár“, mint melléklet a „falusi gazda naptárá“ hoz.

* **Br. Meszena** m. honvédezredes és dandárparancsnok f. hó 24-től kezdve városunkban időzik és a 46-ik zászl. pót altiszti tanfolyam hallgatóival a tüzetes vizsgát megtartatta, — mint halljuk, az eredménynyel igen meg volt elégedve.

* **A teguapelőtti fagy** a nváradi hegyeken tönkre tette a szőllőt. — Azt is hallók, hogy a budai hegyeket ugyanaz napon jég verte volna el. — Nálunk, bár nagyon hideg volt, valószinüleg a szél által tartóztattatott fel a hideg fagylaló fokig tömörülése.

* **Felszólamlás.** Tisztelt szerkesztőség! Miután becses lapjának szerdai számában kitett „ujdonsági czikk“ által az összes kereskedői segédkar helyben, magát értatlanul megróva érzi, azonban néhány kicsapongó végett szenvedni nem akar: kérjük az illetők neveit is kitenni *) mely kérésünk ismétlésében vagyunk tisztelettel Debreczen, szept. 25. 1873. Prunyi Gedeon, Schwarz Miksa, Szteriády Sándor, Faragó Lajos, Proppakurk Adolf, Szikszay Sámuel, Batta Árpád, Roth Márton.

* **A távisirtás** városunk határán eddig ezerekbe került, az idén már csak 420 ft. ment fel e czélra, a mi azt mutatja, hogy a kellemetlen vendégtől már hihetőleg megszabadultunk. Buzditó például szolgálhatna ez a szomszéd hatóságoknak is.

* **Csütörtöki számunkban**, a reáliskolai tanári állomásokra vonatkozólag, a „Tisza“ azon hivatalnokait illetőleg, kik szintén pályáztak, egy féreértésre okot szolgáltató czikkecske jelent meg, mely alul kimaradt a „beküldetett“ szó. Kijelentjük, hogy ama „beküldetett“ nem a szerkesztőség nézetét tolmácsolta, s csak elnézésből foglalhatott helyet ujdonságaink köst.

*) A neheztelt czikk által csak a rendetlenkedők voltak megróva; mások ne értsenek róla. De azokat sem kivánjuk annyira pellengérre állitani, hogy neveiket is kitegyük. Szerk.

* **Az első dér** a mult éjjel köszöntött be hozzánk; korán jött. De még nagy kárt nem tett.

* **Iparosaink** érdekéből felemlitjük, hogy Nyir-Baktán a pótvásár okt. 9 én tartatik meg, miről Szabolcsmegye alispánа értesiti hatóságunkat.

* **Izraelita polgártársaink** figyelmébe ajánljuk a belügyér azon értesitését, hogy a gácsországi Uj Sandecz községébe az idén ne zárandókoljanak a most folyamatban levő ünnep alkalmából, mert az onnan vett értesités szerint a kolera miatt oda izraelitáknak bemenni tilos.

* Szántai Adolf derecskei aljárásbirónál neveztetett ki.

Fővárosi értesitő.

** A pénzválság még folyton tart, bár most csak kisebb rendü bukások fordulnak elő.

** Az országos kisdedóvó egyesület vasárnap, 28 án fontos tárgyban ülést tart a megyeház nagytermében.

Belföldi hirek.

*** A máramarosi rablók neszét vették, hogy a kormány erélyes üldöztetésökhöz látott s Moldvába menekültek.

*** A Temesvári lapok ügybuzgó kiadója, Magyar D. József nyomda tulajdonos meghalt. Béke lengjen az elhunyt porain!

*** **Korekny e.k** községet (Ungvár) Domanics János fiatal paraszt fölgyujtotta, minek következtében az egész község a tüz martalékává lett. Elfogták a gyujtogatót, de bizonyitékok hiánya folytán később szabad lábra helyezték.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLAH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

Lőfkovics József árverési intézetében héttőn, folyó hó 29-kén délelőtti 9 órakor arany és ezüstnemüek, arany és ezüst zsebórák, faliórák, fegyverek, revolverek fehérnemüek, férfi és női, téli és nyári ruhák, női és férfi bundák, lábbelik, bőröndök, stb. félék fognak elárvereltetni.

588 1—

A tek. „Tisza“ biztositó társaság igazgatóságának

Debreczenben.

Biharmegyében Keményfokon, f. évi aug. 1-én égett el a cséplő gépem, aug. hó 23-án vétetett fel a kár, és én kötelezve érzem magam nyilvános köszönetemet kinyilvánitani, azon finom előzékeny és humanus bánásmód iránt, melyett a társaság inspectoránál t. Móricz Vincze urnál tapasztaltam, nem különben pedig mintaképül szolgálhat azon valóban meglepő finom tapintatos modor — és reális eljárás melyben az igazgató urnál részesültem a pénz felvételnél Debreczenben, és én bizton remélem, hogy ezen uton haladva, a „Tisza“ biztositótársulat és jelzálogbank nem sokára a hazai biztositó intézetek példányképe leend.

N.-váradon, szept, 20. 1873.

A Tisza biztositó társulat és jelzálogbanknak
kitünő tisztelettel

Dr. Kálmán Izidor
N.-Várad város tiszti orvosa.

576 2—3

Bérbe adó kaszálló birtok.

Belső guton 74½ uj bogjás, azaz 225 és fél hold kaszálló, melynek több mint kétharmada fekete homok föld, a rajta levő két szobát, konyhát, kamarát tartalmazó cserép fedelü lak és több rendbeli gazdasági épületekkel, f. évi oct. 1-től kezdődő több évekre — kedvező feltételek mellet — bérbe kiadó vagy alkalmilag elisadó.

Értekezhetni iránta havanutcza 1095 sz. a. tulajdonos Tamássy Károlyival.

564. 2—3

HIRDETÉSEK.

Szathmáry Testvérek
Debreczenben.

1873-IKI EVI KIÁLLITÁS — Szathmáry testvéreknek

ajánlják a n. érd. közönség becses figyelmébe

Női divat s ruhakészitési termöket

Széchényi-utcza 1766. sz. alatt,

mely a közelgő őszi és téli idényre, Bécsben személyesen tett bevásárlás után már gazdagon el van látva a legujabb

Ruhakelmék, felöltők és női bundákkal

különösen figyelemre méltók:

Szőr ruhakelmék	25 krtól	1 ftig	és felebb.
Selyem kelmék	1.20	„ 4	„ „
Divatos felöltők	5	fttól 30	„ „
Téli nagykendők	3	„ 10	„ „
Női kalapok	5	„ 10	„ „
Kész női ruhák	15	„ 40	„ „
Női bundák	30	„ 80	„ „

A bundák jóságaért felelőséget vállalunk. Női ruhák saját ruhakészitési termünkben a legutosó divat szerint, gyorsan és jutányos árban készülnek.

Ruhakelme mintákkal készséggel szolgálunk.

Fehérnemü üzletöket,

mely ujonnan van berendezve

FÉRFI és NŐI

fehérnemüvel

különösen figyelemre méltók:

fehér s szines férfi ingek 1.20—3 ftig s felebb,
chiffon s vászon női ingek 1—5 „ „
chiffon s barchet hálóreklik 1.20—5 ftig „
chiffon s barchet bugyogók 1—5 „ „
chiffon s barchet alsószoknyák 3—8 „ „

Azonkivül a legjobb minőségü *rumburgi, hollandi és schlezsiai vásznak, ágyteritők, zsebkendők, chiffon* és szines ing-kelmék, feltünő olcsó árban kaphatók.

Megrendelések férfi és női-fehérnemüekre elfogadtatnak és azok jutányos árakban gyorsan eszközöltetnek.

Arverési hirdetés.

A Récsey László és neje csődtömegéhez tartozó szarvas marhák és lovak, folyó évi október 6-án, s a mennyiben szükséges lenne a következő napon, a debreczeni külső baromvásártéren el fognak árvereltetni.

Mely árverésre a venni kivánókat ezennel meghivom.

Debreczen, 1873. szept. 20.

Udvarhelyi Károly,
ideiglenes csődtömeggondnok.

571 3—6

Eladó és bérbeadandó birtokok.

Szent-György-Ábrányban a vasuti állomásnál az Ábrányi Lajos tulajdonát képező **560 hold földbirtok** gazdasági épületekkel 12 évre haszonbérbe kiadó.

Szabolcsmegyében, Kis-Várda mellett **Petneházán** Drevenyák Ferencz tulajdonát képező **800 hold földbirtok** kedvező feltételek mellett örök áron eladó.

Értekezhetni ezek iránt **Molnár Imre** megbizott ügyvéddel, Debreczenben Széchenyiutcza 1804. sz. a.

Nevezett ügyvédnél egy államvizsgát tett s a törvénykezés terén némi jártassággal biró ifju, mint joggyakornok alkalmazást nyerhet.

581 2—3

Eladó tanyaföld és ház.

Az ebesi pusztán 13 és fél nyilas tanyaföld, rajta levő gazdasági épületekkel, minden órán eladó. Szintén eladó nagyujutczán az 1679-dik számu ház is. Értekezhetni mindenikre nézve a benne lakó tulajdonos

Szabó Antallal.

537 3—3

Veres László

arany és ékszerész Debreczenben.

Ajánlja ujonnan berendezett arany- ezüst- és ékszerüzletét a legjutányosabb ár mellett.

Ahol ajándékul alkalmas tárgyak nagy választékban kaphatók; minden ócska aranyat, ezüstöt és drága köveket a legmagasabb árért megveszek és becserélek.

Különösen figyelmébe ajánlom a t. uraságoknak, következő czikkeimet: **arany gyürük** 18 karátos aranyból 3 frttól 100 ftig. **Legujabb divatszerinti függők**: 18 karátos arany 2, 20, 30 frtig. **Igen szép broche garniturák**: 16—100 frtig **Karék**: 18 karátos 15—100 frtig. **Női nyakékek** igen diszes alakban 10—40 frtig. **Medaillonok**: 5—100 frtig. **Férfi óralánczok**: 13 próbás ezüstből 3—10 ftig, 18 karátos aranyból 24—100 frtig. **Női brochetük**: 7—30 frtig. **Férfi inggombok**: párja 4—10 frtig. **Arany keresztek**: 2—20 frtig. Továbbá minden itt elő nem sorolt czikkekkel, ugy helyben, mint vidékre megrendelés utján jutányos árért szolgálok, s mint szintén mindenféle ékszerek javitását és tisztitását a legrövidebb idő alatt teljesitem. — Valódi és legjobbféle khinai ezüstraktáram a legjutányosabb árért ajánlom.

Üzlet-helyiségem főpiacz **Szikszay József** ur házában **Rickl József** ur füszerkereskedésével átellenben.

586 1—20

Mentze A. H. varrógép raktárában

Debreczenben kaphatók a felülmulhatlanul elismert

Wehler és Wilson családi varrógépei.

Frister és Rossmanntól Berlinből ajánlja a Debreczen és vidéke részére gazdag választékban felszerelt családi varrógépei **föraktárát Mentze A. H. Széchenyi utczán 1813. sz. a.**

Egyenlően alkalmazhatók Moll, vászon, posztó, selyem, rips és durva szövetekre, fejér ruha gyártás és női ruha varrásnál minden más gépek által felülmulhatlan.

Összes kiállitása egybefoglalva könyü és zajnélküljárattal; 5 évi jótállással! Személyes jelenlétnél dijnélküli oktatás. — Vezérkönyvek magyar, német és franczia nyelven olcsó áron.

Naponként növekedő kelet és a t, vevőimnek teljes megelégedése legjobbb bizonyitvány fentirt varrógépek sokfélekép használhatóságáról.

Minden más varrógépek, mint „Howe, Singer, Grower és Backer stb. kiárulási bámulatig olcsón, gyári áron alul.

173 10—12

Figyelmeztetés.

Alulirottak teljes elhatározottsággal nyilvánossá teszszük, hogy — miután gyermekünk nincsen — valamely jó erkölcsü és korához képest iskolai képzettséget nyert 13—14 éves fiu gyermeket örökbe felfogadni óhajtunk, azon kijelentésünk mellett, hogy az ifju azonnal füszerkereskedői gyakorlatára fogván alkalmaztatni, az e téren leendő bővebb tanulmányozás és iskolai képzésre általunk az illetőnek ellátás és alkalom nyujtatik, — s folytonos jó erkölcse és szorgalma esetére — mint örökösünket elismerendjük. Mirenézve az illető árvák gondnokai felkéretnek, hogy e részbeni értekezés végett sziveskedjenek minket Nagy-csapóutczai külvároson 3170-dik szám alatt felkeresni.

Csuka László, m. k.
nőm Derecskei Juliánna
nevében is.

577 3—4

Makkárverelés.

A Debreczen város erdőségeiben levő makktermés a gazdasági tanács ide vonatkozó végzése folytán árverés utján fog erdőrészenkint haszonbérbe adatni, melynek határidejéül f. évi október hó 3-ik napja, azaz a következő Mihály-napi országos sertésvásárt megelőzött pénteki napnak délelőtti 9 órája tüzetik ki, mire a bérleni szándékozók meghivatnak. Az árverési feltételek a városgazdai hivatalnál megtudhatók.

Gazdasági tanácsnok
Csáki Gergely ur megbizásából
Csikos Ferencz,
városgazda.

584 2—3

Eladó hegyi szőllő.

A jankai nagyhegyen 38 kapa szőllő, pajtával, szüretelő szinnel, szüretelős edényekkel és vas abronsos hordókkal együtt kedvező feltételek mellett minden órán eladó — Értekezhetni felőle a nagy piaczon, özv. Kenessey Antalnéval.

1565 ik szám alatt. 580. 1—3

Száraz tengeri csuhajt

bármily nagy mennyiségben hozzám szállitva, mázsáját 1 forintjával átveszem, főpiaczon

Mayer Ferencz
börkereskedő.

563 4—6

Arverési hirdetés.

Miután a város tulajdonához tartozó vekeri kaszálónak és ahoz tartozó tölgyeknek haszonbérbe adása iránt e folyó évi szeptember 22-én megkiserlett árverés nem foganatositathatott: a végett ujabb határidőül ugyancsak a most folyó év október hó 2-ik napjának d. e. 9 órája a városház nagy tanácstermébe oly móddal tüzetett ki, — hogy addig a feltételeket a bérleni kivánók megtekinthetik. —

Kelt sz. kir. Debreczen város gazdasági tanácsának 1873. szept. 24-én tartott üléséből.

Kiadta:
Farkas Ferencz,
aljegyző.

582 2—3

Értesités.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek tudomására juttatni, miszerint ügyvédi, váltójegyzői irodámat és lakásomat, Batthyányi-utczai 2559. sz. a. házból kismesterutczai 1436. sz. a. házba tettem át. Debreczen, 1873. szept 22.

Nánássy László,
ügyvéd és váltójegyző.

572 3—3.

Berger Henrik

(Széchenyiutcza 1771. szám alatt.)

jutányosan ajánlja az ispotálytemplom melletti faraktárában mindég készletben tartott különféle minőségü és áru száraz fatal

tüzi-fáját

magyar ölbe rakva, vagy egy- és kétöles hegyibe felvágva is; ugy szintén jó tölgyből készült, mindennemü

haszon-fajat

u. m. deszkát, négyszegfát, lépcsőt sarúnczot hengert sat.

Megrendeléseket elfogad a tulajdonos saját utczai helyiségén, és a faraktár felügyelője a helyszinén.

580 1—12

Eladó zongora.

Egy jó karban lévő, 7 oktávás zongora eladó; további értesitést nyerhetni vargautcza 2259. h. sz. alatt.

566 2—3

Debreczen, 1873. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.